

Ing. Rostislav CHALUPA, Ing. Jiří KADLEC, Ing. Jana PILÁTOVÁ,
Ing. Dagmar PROCHÁZKOVÁ, Ing. Roman SEDLÁK,
doc. Ing. Jana SKÁLOVÁ, Ph.D., Ing. Pavel VLACH

Abeceďa

účetnictví pro podnikatele

- úvod do soustavy účetnictví
- dlouhodobý majetek mimo finanční majetek
- zásoby
- cenné papíry
- finanční majetek
- zúčtovací vztahy
- vlastní kapitál
- dlouhodobé závazky, úvěry, odložená daň a rezervy
- náklady a výnosy
- účetní závěrka
- účetní a daňová soustava
- mezinárodní standardy účetního výkaznictví

Měsíc	Dny v týdnu							Týden Prac. dnů	Měsíc pracovních		Čtvrtl. dnů hodin			
	P	Ú	S	Č	P	S	N		dnů	7,5				
												hodin		
LEDEN	2	3	4	5	6	7	8	1	52	0	1	176	I.	65
	9	10	11	12	13	14	15	2	1	5	22	165		
	16	17	18	19	20	21	22	3	3	5				
	23	24	25	26	27	28	29	4	4	5				
	30	31						5	2					
			1	2	3	4	5	3						
ÚNOR	6	7	8	9	10	11	12	6	5			160	520	
	13	14	15	16	17	18	19	7	5		20	150	(8 h.)	
	20	21	22	23	24	25	26	8	5					
	27	28						9	2					
			1	2	3	4	5	3						
BŘEZEN	6	7	8	9	10	11	12	10	5			184	487,5	
	13	14	15	16	17	18	19	11	5		23	172,5	(7,5 h.)	
	20	21	22	23	24	25	26	12	5					
	27	28	29	30	31			13	5					
			1	2	3	4	5	3						
DUBEN	3	4	5	6	7	8	9	14	4			144	II.	
	10	11	12	13	14	15	16	15	4		18	160**		
	17	18	19	20	21	22	23	16	5		4	135	61	
	24	25	26	27	28	29	30	17	5			150**	+4*	
			1	2	3	4	5	6	7	18	168			
KVĚTEN	8	9	10	11	12	13	14	19	4			184**	488	
	15	16	17	18	19	20	21	20	5		21	157,5	520**	
	22	23	24	25	26	27	28	21	5		+2*	172,5**	(8 h.)	
	29	30	31					22	3					
			1	2	3	4		2						
ČERVEN	5	6	7	8	9	10	11	23	5			176	457,5	
	12	13	14	15	16	17	18	24	5		6	165	487,5**	
	19	20	21	22	23	24	25	25	5				(7,5 h.)	
	26	27	28	29	30			26	5					

Měsíc	Dny v týdnu							Týden Prac. dnů	Měsíc pracovních		Čtvrtl. dnů hodin		
	P	Ú	S	Č	P	S	N		dnů	7,5			
												hodin	
SRPEN	25	26	27	28	29	30	1	39	0	10	176	IV.	
ZÁŘÍ	4	5	6	7	8	9	10	36	5	9	168**	465	
	11	12	13	14	15	16	17	37	5	20	150	487,5**	
	18	19	20	21	22	23	24	38	5	+1*	157,5**	(7,5 h.)	
	25	26	27	28	29	30	31	39	4				
RJÍEN	2	3	4	5	6	7	8	40	5	10	176		
	9	10	11	12	13	14	15	41	5				
	16	17	18	19	20	21	22	42	5				
	23	24	25	26	27	28	29	43	5				
	30	31						44	2				
			1	2	3	4	5	3					
LISTOPAD	6	7	8	9	10	11	12	45	5	11	168	496	
	13	14	15	16	17	18	19	46	4	21	176**	520**	
	20	21	22	23	24	25	26	47	5	+1*	157,5	(8 h.)	
	27	28	29	30				48	4		165**		
PROSINEC	4	5	6	7	8	9	10	49	5	12	152	465	
	11	12	13	14	15	16	17	50	5	19	168**	487,5**	
	18	19	20	21	22	23	24	51	5	+2*	142,5	(7,5 h.)	
	25	26	27	28	29	30	31	52	3		157,5**		

Rok má 250 pracovních dnů,
 Prac. dnů: 1 875 pracovních hodin / 8 h.
 Počty hodin: 7,5 h.
 Prac. dnů: 8 16 24 32 40 48 56 64 72
 7 8 9 16 22 25 30 37,5 45 52,5 60 67,5
 * Placený svátek
 ** Fond prac. doby vč. placených svátků

Případné zásadní legislativní změny, k nimž dojde v období mezi jednotlivými vydáními, budou ošetřeny formou vkládané aktualizace, která bude po dobu prodejnosti publikace volně ke stažení na www.anag.cz. Nutnost aktualizace posuzuje na základě legislativních změn výhradně autor ve spolupráci s nakladatelstvím.
Aktualizace však v žádném případě nemohou nahradit nová vydání knihy.

Aktualizaci zašleme zdarma na vyžádání

anag@anag.cz, tel.: 585 757 411

© Ing. Rostislav Chalupa, Ing. Jiří Kadlec, Ing. Jana Pilátová,
Ing. Dagmar Procházková, Ing. Roman Sedlák, doc. Ing. Jana Skálová, Ph.D.,
Ing. Pavel Vlach, 2023

Fotografie na obálce © shutterstock.com

© Nakladatelství ANAG, 2023

ISBN 978-80-7554-384-4

Jednotlivé kapitoly zpracovali:

Ing. Rostislav Chalupa	6.2, 6.4, 6.5, 9., 11.
Ing. Jiří Kadlec	1.1., 1.3, 1.4, 1.6, 6.1, 6.3
Ing. Jana Pilátová	1.2, 1.5, 5., 7., 8., 10.
Ing. Dagmar Procházková	3.
Ing. Roman Sedlák	12.
doc. Ing. Jana Skálová, Ph.D.	4.
Ing. Pavel Vlach	2.

OBSAH

1. ÚVOD DO SOUSTAVY ÚČETNICTVÍ.....	11
1.1 Právní rámec účetnictví a české účetní standardy.....	12
1.1.1 Stručná charakteristika zákona o účetnictví.....	12
1.1.2 Stručná charakteristika vyhlášek k zákonu o účetnictví.....	25
1.1.3 České účetní standardy.....	28
1.1.4 Obecné zásady pro vedení účetnictví a sestavování účetní závěrky.....	30
1.2 Obsahové vymezení základních východisek účetnictví podnikatelů.....	31
1.2.1 Subjekt účetnictví ve smyslu zákona o účetnictví.....	31
1.3 Základní prvky soustavy účetnictví.....	34
1.3.1 Účetní záznam.....	34
1.3.1.1 Účetní doklad.....	35
1.3.1.2 Účetní zápis.....	37
1.3.1.3 Účetní knihy.....	37
1.3.1.4 Opravy nebo doplnění účetních záznamů.....	39
1.3.2 Směrná účtová osnova.....	41
1.3.3 Vnitropodnikové účetnictví.....	42
1.4 Úschova účetních záznamů.....	42
1.5 Návrh účtového rozvrhu pro podnikatele s vazbou na položky účetních výkazů.....	45
1.6 Vedení účetnictví ve zjednodušeném rozsahu.....	56
2. DLOUHODOBÝ MAJETEK MIMO FINANČNÍ MAJETEK.....	57
2.1 Dlouhodobý nehmotný majetek – vymezení.....	58
2.1.1 Dlouhodobý nehmotný majetek – vymezení z hlediska účetních předpisů.....	58
2.1.2 Nehmotný majetek – vymezení z hlediska zákona o daních z příjmů.....	61
2.2 Dlouhodobý hmotný majetek – vymezení.....	62
2.2.1 Dlouhodobý hmotný majetek – vymezení z hlediska účetních předpisů.....	62
2.2.2 Hmotný majetek – vymezení z hlediska zákona o daních z příjmů.....	65
2.3 Pořizování dlouhodobého majetku.....	67
2.3.1 Oceňování dlouhodobého majetku.....	68
2.3.2 Zařazení dlouhodobého majetku do užívání.....	76
2.4 Modernizace a rekonstrukce dlouhodobého majetku – technické zhodnocení.....	77
2.5 Odpisování dlouhodobého majetku.....	83
2.5.1 Účetní odpisy.....	83
2.5.2 Daňové odpisy.....	88
2.6 Vyřazení dlouhodobého majetku.....	112

2.7	Nájem a pacht dlouhodobého majetku	115
2.7.1	Nájem a pacht, který není finačním leasingem	115
2.7.2	Finanční leasing	118
2.7.3	Účetní pohled na finanční leasing	132
2.8	Užívání majetku na základě smlouvy o výprose či smlouvy o výpůjčce	134
2.9	Rezerva na opravy dlouhodobého majetku	136
2.9.1	Zákonné rezervy na opravy hmotného majetku	136
2.9.2	Rezervy na opravy dlouhodobého majetku – ostatní	146
3.	ZÁSoby	149
3.1	Zásoby – vymezení	150
3.1.1	Zásoby nakupované	150
3.1.1.1	Materiál	150
3.1.1.2	Zboží	150
3.1.2	Zásoby vytvořené vlastní činností	151
3.1.2.1	Nedokončená výroba	151
3.1.2.2	Polotovary vlastní výroby	151
3.1.2.3	Hotové výrobky	151
3.1.3	Zvířata	151
3.2	Oceňování zásob při pořízení	152
3.2.1	Pořizovací cena	152
3.2.1.1	Využití kalkulačních účtů	153
3.2.1.2	Rozdělení cenotvorných složek pořizovací ceny zásob na analytické účty	153
3.2.1.3	Pevná cena	154
3.2.2	Vlastní náklady	155
3.2.3	Reprodukční pořizovací cena	155
3.3	Způsoby účtování zásob	156
3.4	Oceňování zásob při vyskladnění	160
3.4.1	Metoda váženého aritmetického průměru	160
3.4.2	Metoda FIFO	161
3.4.3	Pevná cena	162
3.5	Zásoby vlastní výroby	163
3.5.1	Nedokončená výroba	164
3.5.2	Hotové výrobky a polotovary vlastní výroby	166
3.5.3	Aktivace materiálu	168
3.5.4	Účtování o zvířatech	169
3.6	Zásoby na konci účetního období	170
3.6.1	Zásoby na cestě	170
3.6.2	Nevyfakturované dodávky zásob	170
3.7	Inventarizace zásob	171
3.7.1	Inventarizační rozdíly	172
3.7.2	Opravná položka k zásobám	175

3.8	Poskytnuté zálohy a závdavky na zásoby	177
3.9	Slevy u nakoupených zásob.....	179
3.9.1	Bonus	179
3.9.2	Skonto	180
3.10	Komisioní prodej.....	181
3.11	Kontrola korunou v maloobchodní prodejně zboží	182
3.12	Reklamace u dodávek zásob	185
4.	CENNÉ PAPIŘY	189
4.1	Rozdělení cenných papírů	190
4.2	Oceňování cenných papírů při pořízení	192
4.3	Oceňování k rozvahovému dni	193
4.3.1	Reálná hodnota	193
4.3.2	Ocenění ekvivalenční metodou.....	194
4.4	Dluhové cenné papíry	195
4.4.1	Vymezení a klasifikace.....	195
4.4.2	Oceňování k rozvahovému dni.....	195
4.5	Podíly a akcie	197
4.5.1	Vymezení a klasifikace.....	197
4.5.2	Oceňování k rozvahovému dni.....	199
4.5.3	Výnosy z majetkových účastí.....	201
4.6	Majetkové cenné papíry k obchodování	202
4.7	Realizovatelné cenné papíry	203
4.7.1	Trvalé snížení hodnoty	204
4.8	Vlastní akcie	205
4.9	Cenné papíry v cizí měně.....	206
4.9.1	Oceňování nabytých cenných papírů	206
4.9.2	Kurzové rozdíly k rozvahovému dni	207
4.9.3	Oceňování k rozvahovému dni včetně kurzových rozdílů.....	207
4.10	Prodej cenných papírů včetně daňových aspektů.....	209
4.11	Inventarizace	210
4.12	Změna metody oceňování cenných papírů – začátek nebo ukončení oceňování reálnou hodnotou.....	212
4.12.1	Změna v kategorii účetních jednotek	212
4.12.2	Příklady na přechod z mikro účetních jednotek do malých účetních jednotek.....	213
5.	FINANČNÍ MAJETEK	215
5.1	Peněžní prostředky v pokladně	216
5.2	Valutová pokladna	218
5.2.1	Použití kurzu k okamžiku pohybu peněz.....	219
5.2.2	Přepočtení valut ke konci účetního období.....	220

5.3	Peněžní prostředky na účtech	220
5.4	Zákon o omezení plateb v hotovosti	222
6.	ZÚČTOVACÍ VZTAHY	225
6.1	Pohledávky	226
6.1.1	Pohledávky z obchodních vztahů	226
6.1.2	Oceňování pohledávek	226
6.1.3	Poskytnuté zálohy	227
6.1.4	Pohledávky v cizích měnách	228
6.1.5	Postoupení pohledávek	230
6.1.6	Zápočet pohledávek	236
6.1.7	Vytváření opravných položek k pohledávkám	236
6.1.7.1	Zákonné opravné položky k pohledávkám za dlužníky v insolvenčním řízení (§ 8 ZoR)	237
6.1.7.2	Zákonné opravné položky k nepromlčeným pohledávkám splatným po 31. 12. 1994 (§ 8a ZoR)	238
6.1.7.3	Zákonné opravné položky k pohledávkám z titulu ručení za clo (§ 8b ZoR)	238
6.1.7.4	Zákonné opravné položky k „drobným“ pohledávkám (§ 8c ZoR)	239
6.1.7.5	Účetní opravné položky	239
6.1.7.6	Účtování opravných položek	240
6.1.8	Opravné položky k cizoměnovým pohledávkám	243
6.1.9	Promlčení a odpis tuzemských pohledávek	243
6.1.10	Odpis cizoměnových pohledávek	244
6.1.11	Pohledávky a závazky ze smluvních pokut a úroků z prodlení	245
6.1.12	Vykazování pohledávek v rozvaze	246
6.2	Závazky	249
6.2.1	Závazky z obchodních vztahů (krátkodobé)	249
6.2.2	Dodanění promlčených nebo neuhrazených dluhů (závazků)	252
6.2.3	Závazky a pohledávky v cizí měně	253
6.2.4	Zúčtování se zaměstnanci a s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	256
6.2.5	Zúčtování daní	257
6.2.6	Zúčtování pohledávek a závazků ke společníkům a členům družstva	260
6.2.7	Jiné pohledávky a závazky	261
6.2.8	Vykazování závazků v rozvaze	266
6.3	Inventarizace pohledávek a závazků	267
6.4	Zúčtování dotací	268
6.5	Přechodné účty aktiv a pasiv	272
6.5.1	Náklady příštích období	273
6.5.2	Komplexní náklady příštích období	274
6.5.3	Příjmy příštích období	276

6.5.4	Výdaje příštích období	277
6.5.5	Výnosy příštích období	278
6.5.6	Dohadné účty aktivní a dohadné účty pasivní	279
6.5.6.1	Dohadné účty aktivní.....	280
6.5.6.2	Dohadné účty pasivní	282
7.	VLASTNÍ KAPITÁL	287
7.1	Základní kapitál a ážio	288
7.1.1	Vklady do základního kapitálu při vzniku obchodní korporace	289
7.1.2	Změny základního kapitálu	295
7.1.3	Ážio	298
7.2	Ostatní kapitálové fondy	299
7.3	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	299
7.4	Oceňovací rozdíly při přeměnách obchodních korporací	300
7.5	Výsledek hospodaření	301
7.5.1	Výsledek hospodaření běžného roku	301
7.5.2	Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení (jeho rozdělení, převody zisku a úhrada ztráty).....	301
7.5.2.1	Rozdělení hospodářského výsledku ve schvalovacím řízení u účetních jednotek, které nejsou individuálními podnikateli.....	302
7.5.2.2	Individuální podnikatelé	303
7.5.3	Zálohy na podíly na zisku	303
7.5.4	Výsledek hospodaření minulých let.....	307
7.5.5	Jiný výsledek hospodaření minulých let.....	308
7.5.5.1	Účtování o odložené dani prvním rokem	308
7.5.5.2	Významné opravy chyb minulých let	308
7.6	Účet individuálního podnikatele	310
8.	DLOUHODOBÉ ZÁVAZKY, ÚVĚRY, ODLOŽENÁ DAŇ A REZERVY	311
8.1	Dlouhodobé závazky	312
8.2	Úvěry.....	316
8.3	Rezervy	318
8.3.1	Úvod.....	318
8.3.2	Obsahové vymezení rezerv	319
8.3.3	Postup tvorby a použití rezerv	320
8.3.4	Postup účtování	320
8.3.5	Příklad k účtování o rezervě na daň z příjmů.....	321
9.	NÁKLADY A VÝNOSY	323
9.1	Členění nákladů a výnosů.....	324
9.2	Zásady pro účtování nákladů a výnosů	325
9.3	Časové rozlišení nákladů a výnosů	327

9.4	Manka a škody	328
9.5	Opravné položky k majetku	329
9.6	Splatná daň z příjmů	330
9.7	Odložená daň	331
10.	ÚČETNÍ ZÁVĚRKA	339
10.1	Inventarizace	340
10.2	Postup při uzavírání účetních knih (zvláštnosti jednotlivých obchodních korporací)	350
10.2.1	Otevírání a uzavírání účetních knih podle zákona o účetnictví.....	350
10.2.2	Postup při otevírání a uzavírání účetních knih	351
10.2.2.1	Otevírání účetních knih	351
10.2.2.2	Uzavírání účetních knih.....	353
10.3	Druhy účetních závěrek.....	354
10.3.1	Účetní závěrka řádná, mimořádná, mezitímní	354
10.4	Složky účetní závěrky	356
10.4.1	Účetní závěrka pro mikro a malé účetní jednotky bez povinnosti auditu	359
10.4.2	Účetní závěrka pro mikro a malé účetní jednotky s povinností auditu a dále pro střední a velké účetní jednotky	364
10.5	Ověření účetní závěrky auditorem.....	374
10.6	Výroční zpráva	375
10.7	Nefinanční informace.....	376
10.8	Zveřejňování účetní závěrky a výroční zprávy	377
11.	ÚČETNÍ A DAŇOVÁ SOUSTAVA	379
11.1	Vztah účetnictví a daňové soustavy	380
12.	MEZINÁRODNÍ STANDARDY ÚČETNÍHO VÝKAZNICTVÍ	385
12.1	mezinárodní standardy účetního výkaznictví – Mezinárodní účetní standardy.....	395
12.2	Koncepční rámec pro sestavování a zveřejňování účetní závěrky	396
12.3	Přehled platných IFRS/IAS a interpretací	397
12.4	IFRS pro malé a střední podniky.....	430
12.5	příklad praktické aplikace IFRS/IAS (uplatnění IFRS 16).....	431

1.3.1.2 Účetní zápis

Účetní zápisy musí účetní jednotky vyhotovovat průběžně v účetním období po vyhotovení účetního dokladu ke dni uskutečnění účetního případu. Okamžikem uskutečnění účetního případu je den, ve kterém dojde ke splnění dodávky, splnění peněžního dluhu, k inkasu pohledávky, postoupení pohledávky, vkladu pohledávky, poskytnutí či přijetí zálohy a závdavku, převzetí dluhu, zjištění manka, schodku, přebytku či škody, pohybu majetku uvnitř účetní jednotky a k dalším skutečnostem vyplývajícím ze zákona o účetnictví, vyhlášky, Českých účetních standardů pro podnikatele a ze zvláštních právních předpisů nebo z vnitřních poměrů účetní jednotky. Tyto vnitřní poměry si účetní jednotka musí popsat ve vnitřní směrnici. V této směrnici by mělo být mimo jiné uvedeno, na základě jakých prvotních dokladů se účetní zápisy provádějí (vnitřní a vnější účetní doklady).

K účetnímu zápisu musí být připojen podpisový záznam osoby odpovědné za jeho provedení, pokud není shodný s podpisovým záznamem osoby odpovědné za zaúčtování účetního případu. Tento podpisový záznam je zpravidla uveden na účetním dokladu.

§ 12 odst. 2 ZoÚ

1.3.1.3 Účetní knihy

Účetní jednotky, které nevedou zjednodušené účetnictví, vedou tyto účetní knihy:

§ 13 odst. 1
ZoÚ

- a) **deník** (deníky) – v nich jsou účetní zápisy uspořádány z časového hlediska (chronologicky),
- b) **hlavní kniha** – v ní jsou účetní zápisy uspořádány z hlediska věcného (systematicky),
- c) **knihy analytických účtů** – v nich jsou podrobně rozváděny účetní zápisy hlavní knihy,
- d) **knihy podrozvahových účtů** – v nich se uvádějí účetní zápisy, které se neprovádějí v hlavní knize nebo knize analytických účtů.

ad a)

V **deníku** se zaznamenávají účetní případy v pořadí, v jakém postupně vznikají. Účetní předpisy umožňují účetní jednotce vést více deníků podle jednotlivých druhů účetních případů (např. deník přijatých faktur, deník vydaných faktur, deník pokladních dokladů, deník bankovního účtu, deník vnitřních dokladů apod.). Ve své vnitřní směrnici si může účetní jednotka stanovit, které deníky povede. Jejich počet není omezen žádným předpisem. Každý deník by měl mít své jasné označení, aby nemohlo docházet k záměnám deníků, a vlastní číselnou řadu (nejlépe novou číselnou řadu od počátku každého účetního období). Ve vnitřní směrnici by mělo být u jednotlivých deníků jejich označení a uvedení čísla prvního a posledního účetního dokladu za příslušné účetní období, aby bylo možné prokázat, že účetnictví účetní jednotky je úplné.

Deník

Deník by měl obsahovat minimálně následující údaje:

1. číslo účetního dokladu,
2. datum vystavení účetního dokladu,
3. popis účetního případu,
4. účtovací předpis (MÁ DÁTI, DAL),
5. částku.

1.5 NÁVRH ÚČTOVÉHO ROZVRHU PRO PODNIKATELE S VAZBOU NA POLOŽKY ÚČETNÍCH VÝKAZŮ

ÚČET	ROZVAHA		VÝKAZ ZISKU A ZTRÁTY
	AKTIVA	PASIVA	
	BRUTTO	KOREKCE	
ÚČTOVA TRÍDA 0 – DLOUHODOBÝ MAJETEK			
ÚČTOVÁ SKUPINA 01 – DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ MAJETEK			
011–Zřizovací výdaje (vzniklé nejpozději v účetním období započatém v roce 2015)	B.I.		
012–Nehmotné výsledky vývoje	B.I.4.		
	B.I.1.		
013–Software	B.I.2.1.		
014–Ocenitelná práva	B.I.2.2.		
015–Emisní povolenky	B.I.4.		
016–Preferenční limity	B.I.4.		
017–Goodwill	B.I.3.		
019–Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	B.I.4.		
ÚČTOVÁ SKUPINA 02 – DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK ODPISOVANÝ			
021–Stavby	B.II.1.2.		
022–Hmotné movité věci a jejich soubory	B.II.2.		
025–Pěstíselské celky trvalých porostů	B.II.4.1.		
026–Dospělá zvířata a jejich skupiny	B.II.4.2.		
027–Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	B.II.3.		
029–Jiný dlouhodobý hmotný majetek	B.II.4.3.		
ÚČTOVÁ SKUPINA 03 – DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK NEODPISOVANÝ			
031–Pozemky	B.II.1.1.		
032–Umělecká díla a sbírky	B.II.4.3.		
ÚČTOVÁ SKUPINA 04 – NEDOKONČENÝ DLOUHODOBÝ NEHMOTNÝ A HMOTNÝ MAJETEK			
041–Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	B.I.5.2.		
042–Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	B.II.5.2.		
ÚČTOVÁ SKUPINA 05 – POSKYTNUTÉ ZÁLOHY NA DLOUHODOBÝ MAJETEK			
051–Poskytnuté zálohy a závdavky na dlouhodobý nehmotný majetek	B.I.5.1.		
052–Poskytnuté zálohy a závdavky na dlouhodobý hmotný majetek	B.II.5.1.		
053–Poskytnuté zálohy a závdavky na dlouhodobý finanční majetek	B.III.7.2.		
ÚČTOVÁ SKUPINA 06 – DLOUHODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK			
061–Podílové cenné papíry a podíly v ovládaných osobách	B.III.1.		
062–Podílové cenné papíry a podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	B.III.3.		
063–Realizovatelné cenné papíry a podíly	B.III.5.		
065–Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	B.III.5		
066–Zápůjčky a úvěry – ovládaná nebo ovládaná osoba	B.III.2.		
067–Ostatní zápůjčky a úvěry	B.III.6.		
068–Zápůjčky a úvěry – podstatný vliv	B.III.4.		
069–Jiný dlouhodobý finanční majetek	B.III.7.1.		

Základní souvztažnosti

OPERACE	MD	D
Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku koupí, příp. nabytím práv		
„cena pořízení“		
– za hotové	041	211
– bezhotovostně	041	321, 325, 479
náklady související s pořízením majetku vstupující do ocenění majetku		
– externí	041	211, 321, 325
– ve vlastní režii	041	586
– kapitalizované úroky z úvěrů (do doby uvedení majetku do stavu způsobilého k užívání, pokud tak účetní jednotka rozhodne	041	231, 461
Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku vytvořeného vlastní činností		
– vnitropodnikové plnění (vlastní náklady nebo reprodukční pořizovací cena)	041	587
– externí náklady související s pořízením majetku	041	211, 321, 325
Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku formou přijetí daru		
– reprodukční pořizovací cena	041	648
– externí náklady spojené s pořízením	041	211, 321, 325
– náklady ve vlastní režii spojené s pořízením majetku	041	586

Poněkud výjimečné postavení, z hlediska účetního pojetí pořízení dlouhodobého nehmotného majetku, má bezúplatné nabytí preferenčních limitů a povolenek na emise prvním držitelem nebo provozovatelem. Toto bezúplatné nabytí je účtováno a vykázováno jako poskytnutí dotace ve výši ocenění reprodukční pořizovací cenou.

Základní souvztažnosti – pokračování

OPERACE	MD	D
Bezúplatné nabytí preferenčních limitů a povolenek na emise prvním držitelem nebo provozovatelem		
ocenění reprodukční pořizovací cenou	015, 016	347

Průběh pořízení dlouhodobého hmotného majetku je zachycen prostřednictvím účtu *042–Pořízení dlouhodobého hmotného majetku*. Obsahuje jak vlastní cenu pořizovaného aktiva, tak i veškeré náklady s jeho pořízením související, jedná-li se o náklady do jeho ocenění zahrnované.

OPERACE	MD	D
Pořízení dlouhodobého hmotného majetku koupí		
„cena pořízení“		
– za hotové	042	211
– bezhotovostně	042	321, 325, 479
náklady související s pořízením majetku vstupující do ocenění majetku		
– externí	042	211, 321, 325
– ve vlastní režii	042	586
– clo	042	349
– poplatky	042	345
– kapitalizované úroky z úvěrů (do doby uvedení majetku do stavu způsobilého k užívání, pokud tak účetní jednotka rozhodne)	042	231, 461

Roční odpisové sazby urychlující uplatnění odpisů do základu daně tak nelze použít u:

- letadel, pokud nejsou využívána provozovateli letecké dopravy, leteckých prací na základě vydané koncese a provozovateli leteckých škol,
- motocyklů a osobních automobilů, pokud nejsou využívány provozovateli silniční motorové dopravy a provozovateli taxislužby na základě vydané koncese a provozovateli autoškol nebo pokud se nejedná o osobní automobily v provedení speciální vozidlo podskupiny sanitní a pohřební,
- hmotného majetku označeného v klasifikaci produkce CZ-CPA kódem 27.5 (spotřebiče převážně pro domácnost),
- hmotného majetku označeného v klasifikaci produkce CZ-CPA kódem 30.12 (rekreační a sportovní čluny).

ROČNÍ ODPISOVÉ SAZBY PŘI ZVÝŠENÍ ODPISU V PRVNÍM ROCE ODPISOVÁNÍ O 15 %			
ODPISOVÁ SKUPINA	V PRVNÍM ROCE ODPISOVÁNÍ	V DALŠÍCH LETECH ODPISOVÁNÍ	PRO ZVÝŠENOU VSTUPNÍ CENU
1	35	32,5	33,3
2	26	18,5	20
3	19	9	10

Užití ročních odpisových sazeb při **navýšení odpisu v prvním roce odpisování o 15 %** je zákonem o daních z příjmů umožněno u:

- zařízení pro čištění a úpravu vod označeného v Klasifikaci produkce CZ-CPA kódem 28.29.12 a využívaného ve stavbách zařazených podle Klasifikace stavebních děl CZ-CC do podtřídy 125113,
- třídících a úpravárenských zařízení na zhodnocení druhotných surovin zahrnutých v oddílu 28 Klasifikace produkce CZ-CPA, pomocí něhož jsou zpracovány druhotné suroviny specifikované ve třídě CZ-CPA 38.32.

ROČNÍ ODPISOVÉ SAZBY PŘI ZVÝŠENÍ ODPISU V PRVNÍM ROCE ODPISOVÁNÍ O 20 %			
ODPISOVÁ SKUPINA	V PRVNÍM ROCE ODPISOVÁNÍ	V DALŠÍCH LETECH ODPISOVÁNÍ	PRO ZVÝŠENOU VSTUPNÍ CENU
1	40	30	33,3
2	31	17,25	20
3	24,4	8,4	10

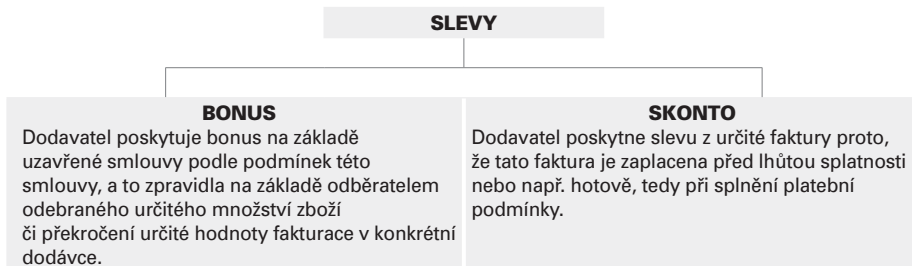
Roční odpisové sazby **navýšené v prvním roce odpisování o 20 %** jsou oprávněni použít pouze poplatníci s převážně zemědělskou a lesní výrobou, a to v případě strojů pro zemědělství a lesnictví označených v Klasifikaci produkce CZ-CPA kódem 28.3.

Za poplatníka s převážně zemědělskou a lesní výrobou je přitom považován poplatník, u něhož příjmy z této činnosti v předcházejícím zdaňovacím období činily více než 50 % z jeho celkových příjmů.

Užití všech shora uvedených „navýšených“ ročních odpisových sazeb je však u poplatníka možné pouze za předpokladu, že je **prvním odpisovatelem** příslušného majetku. Za prvního odpisovatele je pro daný účel považován pouze poplatník, který si jako první pořídil nový hmotný movitý majetek, který dosud nebyl užíván k určenému účelu a u předchozího odpisovatele byl **zbožím**. Za prvního odpisovatele hmotného movitého majetku se považuje i poplatník, který tento majetek pořídil nebo vyrobil ve vlastní režii. Není-li tato podmínka splněna, není poplatník shora uvedené roční

3.9 SLEVY U NAKOUPENÝCH ZÁSOB

V souvislosti s nakupovanými zásobami se nezřídka setkáváme s tím, že dodavatel poskytuje následnou slevu u takto pořizovaných zásob. Tyto slevy lze rozdělit na skonta a bonusu.

3.9.1 BONUS

Jedná se zpravidla o formu **naturálního plnění** – zboží je dodáno bez úplaty. Odběratel považuje bonus za slevu poskytnutou k jednotlivým položkám zboží na faktuře a rozpustí ho do jejich ocenění. Je-li v účetnictví oceňováno průměrnou cenou, bezúplatná dodávka se projeví pouze změnou průměrné ceny, v případě pevné skladové ceny se proúčtuje hodnota ocenění bezúplatného příjmu proti skladové ceně na účet cenových odchylek.

Bonus

Poskytnutí bonusu za překročení objemu dodávek

Dodavatel poskytl bonus za překročení objemu dodávek, a to poskytnutím 10 kusů zboží v ceně 100 Kč za kus zdarma. Průměrná cena zboží na skladě byla 85 Kč za kus, stav je 10 kusů. Pro zjednodušení abstrahujeme od účtování o DPH u plátců daně.

DOKLAD	OBSAH ÚČETNÍHO PŘÍPADU	ČÁSTKA V Kč	ZAUČTOVÁNÍ
PF	Poskytnutí 10 ks zboží zdarma		
	– Přírůstek zboží na sklad	1 000	132/321
	– Výnos z bonusu	1 000	321/648
Nová průměrná cena zboží pro vyskladnění: (850 + 1 000) : 20 = 92,50 Kč za kus			

Poskytnutý bonus zaúčtovaný s časovým rozlišením

Dodavatel poskytl bonus za překročení objemu dodávek, a to poskytnutím 10 kusů zboží v ceně 100 Kč za kus zdarma. Ke splnění nároku na bonus dojde až v následujícím účetním období. Poměrným dílem se tak nárok na bonus rozdělí do dvou účetních období, ke kterým časově přísluší.

DOKLAD	OBSAH ÚČETNÍHO PŘÍPADU	ČÁSTKA V Kč	ZAUČTOVÁNÍ
První účetní období			
VZ	Nárok na poměrnou část bonusu	500	388 ^{*)} /648
Následující účetní období			
PF	Poskytnutí 10 ks zboží zdarma	1 000	132/321
VZ	Zúčtování dohadné položky	500	321/388
	Doučtování výnosu	500	321/648

^{*)} Analogicky lze použít též účet 385.

Ocenění obchodních podílů k rozvahovému dni ekvivalencí

Účetní jednotka Delta, a. s., pořídila 60% podíl na společnosti Alfa, s. r. o., za 100. V souladu s § 27 odst. 5 ZoÚ se rozhodne, že podíly, které představují rozhodující nebo podstatný vliv, bude oceňovat ekvivalencí.

Údaje z účetních závěrek společnosti Alfa, s. r. o.:

1. Ke dni 31. 12. 2022 vlastní kapitál Alfy činí celkem částku 300. Z toho podíl Delty ve výši 60 % činí částku 180. Přecenění tak bude nutno zaúčtovat ve výši 80.
2. Ke dni 31. 12. 2023 vlastní kapitál Alfy činí 100, podíl Delty je tak 60.
3. Ke dni 31. 12. 2024 vlastní kapitál Alfy je záporný. Podíl Delty má tedy nulovou hodnotu.

Č.	ÚČETNÍ OPERACE	ČÁSTKA	MD	D
	Pořízený podíl v Alfa, s. r. o. – počáteční zůstatek	100	061/1	
1.	Přecenění ekvivalencí ke dni 31. 12. 2022 – zvýšení hodnoty	80	061/2	414
	Konečný zůstatek syntetického účtu ke dni 31. 12. 2022	180	061	
2.	Přecenění ekvivalencí ke dni 31. 12. 2023 – snížení hodnoty	120	414	061/2
	Konečný zůstatek syntetického účtu ke dni 31. 12. 2023	60	061	
3.	Přecenění ekvivalencí ke dni 31. 12. 2024 – snížení hodnoty	60	414	061/2
	Konečný zůstatek syntetického účtu ke dni 31. 12. 2024	0	061	

Po 1. 1. 2025 prodej obchodního podílu za 10.

4.	Zrušení přecenění	100	061/2	414
5.	Odúčtování pořizovací ceny prodaného obchodního podílu do nákladů	100	561	061/1
6.	Příjem z prodeje obchodního podílu	10	221	661

Ztráta z prodeje obchodního podílu je ve výši 90 (rozdíl účtů 561 a 661: 100 – 10). Tato ztráta není daňově uplatnitelná, nesnižuje daňový základ společnosti.

Jako alternativní ocenění je možné uvést oceňování podílů v původní pořizovací ceně s vyčíslením poklesu hodnoty pomocí opravné položky k majetkovým účastem. Tento postup umožňuje účetním jednotkám naplnit zásadu opatrnosti při zpracování účetní uzávěrky.

Příkladem může být účtování o pořízení majetkové účasti představující podíl ve výši 15% na základním kapitálu. Tento podíl byl nakoupen za pořizovací cenu 100 Kč za akcii a v průběhu doby držby došlo ke snížení jeho hodnoty a následně k opětovnému zvýšení hodnoty.

Ocenění obchodních podílů k rozvahovému dni pořizovací cenou s opravnou položkou (účty 061, 062, 063)

Č.	ÚČETNÍ OPERACE	ČÁSTKA	MD	D
	Pořízený podíl na Alfa, s. r. o. – počáteční zůstatek	100	063	
1.	Přecenění ke dni 31. 12. 2022 – snížení hodnoty	20	579	096
	Přecenění ke dni 31. 12. 2023 – zvýšení hodnoty		Neúčtuje se	
2.	Rozpuštění opravné položky	20	096	579

6.1.6 ZÁPOČET POHLEDÁVEK

Problematiku započítání pohledávek řeší § 1982 až § 1991 OZ. Jedná se o jednu z forem vzájemného vypořádání pohledávek a závazků. Pokud si strany vzájemně dluží plnění stejného druhu, může každá z nich prohlásit druhé straně, že svoji pohledávku započítává proti pohledávce druhé strany. K započtení lze přistoupit, jakmile straně vznikne právo požadovat uspokojení vlastní pohledávky a plnit svůj vlastní dluh. K započtení jsou způsobilé pohledávky, které lze uplatnit před soudem. Pohledávky nejisté nebo neurčité k započtení způsobilé nejsou. Promlčení pohledávky započtení nebrání, nastalo-li po době, kdy se pohledávky staly způsobilými k započtení.

Firma A má vůči firmě B splatnou pohledávku ve výši 85 000 Kč a zároveň splatný dluh ve výši 50 000 Kč.

Na základě smlouvy o započtení pohledávek zaúčtuje firma A zápočet:

Č.	ÚČETNÍ OPERACE	ČÁSTKA V Kč	MD	D
1.	Počáteční zůstatek na MD účtu 311	85 000	311	
2.	Počáteční zůstatek na DAL účtu 321	50 000		321
3.	Proúčtování zápočtu	50 000	321	311

Firmě A zůstává na účtu 311 zbytek pohledávky ve výši 35 000 Kč.

6.1.7 VYTVÁŘENÍ OPRAVNÝCH POLOŽEK K POHLEDÁVKÁM

Opravné položky se vytvářejí k pohledávkám po lhůtě splatnosti na základě inventarizace. Účelem jejich vytváření je vyjádřit riziko nezaplacení pohledávky snížením ocenění této pohledávky v účetní závěrce.

Tvorba opravných položek se účtuje na vrub nákladů v účtové skupině 55–Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti a ve prospěch účtu v účtové skupině 39–Opravné položky k zúčtovacím vztahům a vnitřní zúčtování. Opravná položka se sníží, popř. zruší vyúčtováním ve prospěch nákladů v účtové skupině 55 a na vrub příslušného účtu v účtové skupině 39.

Je vhodné, aby si účetní jednotka zřídila samostatné syntetické nebo analytické účty:

- **v účtové skupině 55**
 - pro tvorbu zákonných opravných položek,
 - pro tvorbu účetních opravných položek,
 - pro rozpouštění zákonných opravných položek,
 - pro rozpouštění účetních opravných položek,
- **v účtové skupině 39**
 - pro evidenci zákonných opravných položek,
 - pro evidenci účetních opravných položek.

U pohledávek rozeznáváme opravné položky:

- **záonné** – zásady jejich tvorby jsou uvedeny v zákoně č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
- **účetní** – zásady jejich tvorby závisí na rozhodnutí účetní jednotky.

6.2.4 ZÚČTOVÁNÍ SE ZAMĚŠTNANCI A S INSTITUCEMI SOCIÁLNÍHO ZABEZPEČENÍ A ZDRAVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ

Na účtech účtové skupiny 33–Zúčtování se zaměstnanci a institucemi se sledují dluhy a pohledávky vyplývající z pracovněprávních vztahů k zaměstnancům, zejména účet *Zaměstnanci*, účet *Ostatní závazky vůči zaměstnancům* a účet *Pohledávky za zaměstnanci*. Dluhy z titulu příjmů ze závislé činnosti u společníků obchodní korporace, příp. komanditistů v komanditních společnostech se účtují na zvláštním syntetickém účtu účtové skupiny 36–Závazky ke společníkům.

Naopak vztahy vyplývající ze závislé činnosti všech pracovníků i účetní jednotky samotné k institucím sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění, a to jak závazky z titulu odvodů a pojistného podle příslušných předpisů, popř. z dobrovolného plnění, tak i nároků z titulu dávek nemocenského pojištění se obvykle souhrnně účtují na účtu 336–Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Účetní operace vyplývající z pracovně právních vztahů se účtují na vrub účtů účtové skupiny 52–Osobní náklady, souvztažně s výše uvedenými účty účtové skupiny 33. Konkrétní výše dluhů vůči zaměstnancům zpravidla za měsíc se účtuje na základě mzdových výplatních listin.

Pojetí daňových předpisů a správy daně z příjmů ze závislé činnosti vychází z toho, že poplatníkem této daně je zaměstnanec, plátcem daně z titulu záloh a za podmínek stanovených zákonem i celkového zúčtování celkové daňové povinnosti je zaměstnavatel.

Č.	ÚČETNÍ OPERACE	ČÁSTKA V Kč	MD	D
1.	Zúčtování hrubých mezd	1 000 000	521	331
2.	Náhrada mzdy hrazená zaměstnavatelem	10 000	521	331
3.	Zákonné sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnanci	111 100	331	336
4.	Zúčtování nároku zaměstnanců z dávek nemocenského pojištění	96 500	336	331
5.	Zákonné sociální a zdravotní pojištění hrazené zaměstnavatelem	341 380	524	336
6.	Zúčtování zálohy na daň z příjmů ze závislé činnosti	202 707	331	342
7.	Ostatní srážky z mezd (spoření, výživné, splátky zápůjček apod.)	75 850	331	379
8.	Odvod sociálního a zdravotního pojištění podle výpisu z bankovního účtu	359 980	336	221
9.	Odvod sražené zálohy na daň z příjmů podle výpisu z bankovního účtu	150 000	342	221
10.	Odvod dohodnutých srážek z mezd podle výpisu z bankovního účtu	75 850	379	221
11.	Výplata mezd zaměstnancům podle výpisu z bankovního účtu	716 843	331	221

Pozn.: Při výpočtech v příkladu nebyly uvažovány slevy na dani podle § 35ba, § 35c, popř. § 35d ZDP.

Použité účty:

221–Bankovní účty

331–Zaměstnanci

336–Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění

342–Ostatní přímé daně

379–Jiné závazky

521–Mzdové náklady

524–Zákonné sociální a zdravotní pojištění

► Státní podnik

Kmenové jmění
u s. p.

V účetnictví státního podniku se při účtování o kmenovém jmění použijí výše uvedené postupy obdobně s přihlédnutím k ustanovení zvláštního právního předpisu (zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku, ve znění pozdějších předpisů).

7.1.3 ÁŽIO

Ážio vzniká při zvyšování základního kapitálu upisováním nových akcií u akciové společnosti nebo nových vkladů u společnosti s ručením omezeným, a to jako rozdíl mezi jmenovitou hodnotou akcie/vkladu a jejím vyšším emisním kurzem.

Prostřednictvím ážia se stávající vlastníci brání rozmělnění vlastního kapitálu. Noví vlastníci jim prostřednictvím ážia platí za přístup k fondům a nerozděleným výsledkům minulých let.

Na příslušném účtu účtové skupiny 41–Základní kapitál a kapitálové fondy (doporučujeme zřízení účtu 412–Ážio) vykazovaném v položce „A.II.1. Ážio“ se účtuje rozdíl mezi jmenovitou hodnotou nebo výší ocenění podílu na základním kapitálu u kusové akcie podle zákona o obchodních korporacích a částkou, za kterou akciová společnost akcie vydává (emisní kurz), popř. vkladů při zvyšování základního kapitálu upsáním nových akcií, popř. nových vkladů. Obdobně je účtováno společností s ručením omezeným o vkladovém ážiu (rozdíl mezi cenou nepeněžitého vkladu určenou posudkem znalce a výší vkladu společníka). Dále se zde účtují další případy uvedené v ČÚS č. 012–Změny vlastního kapitálu.

Základní kapitál akciové společnosti činí 2 000 000 Kč (nominální hodnota 1 akcie činí 1 000 Kč). Vlastní kapitál této akciové společnosti činí 8 000 000 Kč. Na jednu akcii tedy připadá 1 000 Kč z hodnoty základního kapitálu a 3 000 Kč z hodnoty ostatních složek vlastního kapitálu. Jinými slovy na 1 akcii připadají 4 000 Kč z hodnoty vlastního kapitálu.

Vlastní kapitál	8 000 000 Kč	Na jednu akcii připadají 4 000 Kč z celkové hodnoty vlastního kapitálu
Základní kapitál	2 000 000 Kč	Nominální hodnota akcie: 1 000 Kč Počet akcií: 2 000 ks
Ostatní složky vlastního kapitálu	6 000 000 Kč	Na jednu akcii připadají 3 000 Kč z hodnoty ostatních složek vlastního kapitálu

Varianta I. – Navýšení základního kapitálu bez ážia

Navýšení základního kapitálu o 1 000 000 Kč vydáním nových akcií v nominální hodnotě 1 000 Kč/akcie.

Vlastní kapitál	9 000 000 Kč	Na jednu akcii připadají 3 000 Kč z celkové hodnoty vlastního kapitálu
Základní kapitál	3 000 000 Kč	Nominální hodnota akcie: 1 000 Kč Počet akcií: 3 000 ks
Ostatní složky vlastního kapitálu	6 000 000 Kč	Na jednu akcii připadají 2 000 Kč z hodnoty ostatních složek vlastního kapitálu

Z této situace je viditelné, že by příchodem nových akcionářů bez jejich „příplatku“ na podíl ostatních složek vlastního kapitálu došlo k rozmělnění stávající hodnoty jejich akcií.

9.1 ČLENĚNÍ NÁKLADŮ A VÝNOSŮ

Náklady a výnosy jsou pro účetní jednotky, které vedou účetnictví, zásadními pojmy. Účtování o nákladech a výnosech spoluvytváří předmět účetnictví (viz § 2 ZoÚ). Rozdíl mezi náklady a výnosy tvoří výsledek hospodaření (zisk, nebo ztrátu).

Členění nákladů a výnosů může být prováděno z různých hledisek a podle různých kritérií. V dalším textu jsou prezentována základní členění nákladů a výnosů.

Z hlediska
vykazování
výsledku
hospodaření

a) Členění nákladů a výnosů v návaznosti na strukturu vykazování výsledku hospodaření:

- provozní náklady (např. spotřeba materiálu, spotřeba energií, pořizovací cena prodaného zboží, opravy a udržování, mzdové náklady) a provozní výnosy (např. výnosy z prodeje zboží, tržby za vlastní výrobky, tržby z prodeje služeb, tržby z prodeje dlouhodobého majetku, změna stavu zásob vlastní činnosti a aktivace). Provozní náklady jsou účtovány na účty účtové skupiny 50 až 55; provozní výnosy jsou účtovány na účty účtové skupiny 60 až 64;
- finanční náklady (např. úroky z úvěrů a zápůjček, bankovní poplatky, hodnota prodaných cenných papírů, kurzové ztráty, tvorba a zúčtování opravných položek ve finanční činnosti) a finanční výnosy (např. výnosové úroky z cenných papírů či termínovaných vkladů, výnosy z prodeje cenných papírů, kurzové zisky). Finanční náklady jsou účtovány na účty účtové skupiny 56 a 57; finanční výnosy jsou účtovány na účty účtové skupiny 66.

Z hlediska
daňových
potřeb

b) Členění nákladů a výnosů s ohledem na daňové potřeby:

- náklady a výnosy daňově účinné. Daňově účinné náklady jsou náklady daňově uznatelné, tj. tedy náklady k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů podle § 24 ZDP. Daňově účinné výnosy jsou výnosy zdaňované, tj. tedy výnosy, které jsou předmětem daně a nejsou od daně osvobozené a ani se nejedná o výnosy nezahrnované do základu daně či z jiného důvodu nezdaňované;
- náklady a výnosy daňově neúčinné. Daňově neúčinné náklady jsou náklady daňově neuznané, které jsou neúplně vymezeny v § 25 ZDP. Daňově neúčinné výnosy jsou výnosy nezdaňované, a to zejména z titulu, že nejsou předmětem daně, jsou od daně osvobozené či nejsou zahrnované do základu daně.

Z hlediska
věcné a časové
souvislosti

c) Členění nákladů a výnosů podle věcné a časové souvislosti s účetním obdobím:

- náklady a výnosy související s běžným účetním obdobím,
- náklady a výnosy související s minulými účetními obdobími,
- náklady a výnosy související s příštími účetními obdobími.

Z hlediska
kalkulačního

d) Členění nákladů podle míry spjatosti s konkrétním výkonem (kalkulační členění):

- přímé náklady – jednicové náklady přímo přiřaditelné k výkonu (např. přímý materiál, přímé mzdy, služby nakupované na konkrétní zakázku apod.),
- nepřímé náklady – režijní náklady, které jsou nepřímě přiřaditelné k výkonu (např. odpisy dlouhodobého majetku, spotřeba energií, opravy a udržování apod.).

Za daňově uznatelné náklady se od roku 2008 považují náklady vzniklé v důsledku prokazatelně provedené likvidace zásob:

- materiálu,
- zboží,
- nedokončené výroby, polotovaru a hotových výrobků.

U léků, léčiv či potravinářských výrobků se jedná o daňově uznatelné náklady pouze tehdy, pokud je nelze podle zvláštních právních předpisů uvádět dále do oběhu (zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů).

K prokázání likvidace je poplatník povinen vypracovat protokol, kde uvede:

- důvody likvidace,
- způsob, čas a místo provedení likvidace,
- specifikaci předmětů likvidace,
- způsob naložení se zlikvidovanými předměty a
- pracovníky zodpovědné za provedení likvidace.

Firma:	LIKVIDAČNÍ PROTOKOL
Předmět likvidace:	
Důvod likvidace:	
Způsob, čas a provedení likvidace:	
Způsob naložení se zlikvidovanými předměty:	
Osoby odpovědné za provedení likvidace (jméno, příjmení, pracovní pozice, podpis):	
Datum:	

Inventarizační rozdíly dlouhodobého majetku

Inventarizační rozdíly dlouhodobého majetku odpisovaného

Při uzavírání účetních knih se zaúčtují inventarizační rozdíly dlouhodobého majetku odpisovaného takto:

- a) V případě, že se jedná o manka, se zůstatková cena majetku zaúčtuje na vrub příslušného účtu účtové skupiny 54–Jiné provozní náklady a ve prospěch příslušných účtů účtových skupin 07–Oprávký k dlouhodobému nehmotnému majetku nebo 08–Oprávký k dlouhodobému hmotnému majetku; majetek se vyřadí.

Manka
u dlouhodobého
majetku
odpisovaného

POPIS OPERACE	MD	D
Zůstatková cena odpisovaného majetku	549–Manka a škody z provozní činnosti	07x–Oprávký k DNM 08x–Oprávký k DHM
Vyřazení majetku v pořizovací ceně (eventuálně v reprodukční pořizovací ceně nebo ceně na úrovni vlastních nákladů)	07x–Oprávký k DNM 08x–Oprávký k DHM	01x–DNM 02x–DHM odpisovaný

Malou účetní jednotkou je ta, která není mikro účetní jednotkou a k rozvahovému dni nepřekračuje alespoň dvě z uvedených hraničních hodnot (tzn. může překročit jednu z uvedených hraničních hodnot):

- netto aktiva celkem 100 milionů Kč,
- roční úhrn čistého obratu 200 milionů Kč,
- průměrný počet zaměstnanců v průběhu účetního období 50.

Hraniční hodnoty pro malou ÚJ	Malá účetní jednotka		
	Netto aktiva ≤ 100 milionů	RÚČO ≤ 200 milionů	Ø zaměstnanci ≤ 50
Hraniční hodnoty pro mikro ÚJ	Mikro účetní jednotka		
	Netto aktiva ≤ 9 milionů	RÚČO ≤ 18 milionů	Ø zaměstnanci ≤ 10

U mikro účetních jednotek může dojít k povinnosti auditu podle zvláštního právního předpisu (např. zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů).

U malých účetních jednotek může dojít k povinnosti auditu:

- podle zvláštního právního předpisu (např. zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů), nebo
- při překročení nebo dosažení hodnot
 - netto aktiva ≥ 40 milionů,
 - roční úhrn čistého obratu ≥ 80 milionů,
 - průměrný počet zaměstnanců ≥ 50.

Pro akciové společnosti a svěřenské fondy platí vznik povinnosti auditu, pokud k rozvahovému dni účetního období, za něž se účetní závěrka ověřuje, a účetního období bezprostředně předcházejícího překročily nebo již dosáhly alespoň jedné ze tří výše uvedených hodnot.

Mikro akciová společnost bez povinnosti auditu

Akciová společnost dosáhla následujících hodnot ke konci rozvahového dne:

Kritérium	31. 12. 2021	31. 12. 2022
Aktiva celkem	47 500 tis. Kč	48 200 tis. Kč
Roční úhrn čistého obratu	12 700 tis. Kč	13 400 tis. Kč
Průměrný počet zaměstnanců	8	9

Akciová společnost pro rok 2023 patří do kategorie mikro účetní jednotka.

Účetní závěrka za rok 2023 nebude podléhat povinnosti ověření auditorem.

Malá společnost s ručením omezeným bez povinnosti auditu

Společnost s ručením omezeným dosáhla následujících hodnot ke konci rozvahového dne:

Kritérium	31. 12. 2021	31. 12. 2022
Aktiva celkem	47 500 tis. Kč	48 200 tis. Kč
Roční úhrn čistého obratu	12 700 tis. Kč	13 400 tis. Kč
Průměrný počet zaměstnanců	8	9

Vzhledem k tomu, že tato s. r. o. pro rok 2023 patří do kategorie malá účetní jednotka, je nutné testovat účetní závěrku za rok 2023 na povinnost ověření auditorem:

Nepřímými daněmi se rozumí daně vybírané plátcem v ceně jím poskytnutého plnění ve formě hmotných (např. zboží) nebo nehmotných (např. služeb) dodávek v tuzemsku. Plátce zde vystupuje v roli plátce (výběřčího) daně od konečného spotřebitele, který je poplatníkem této daně. Tyto daně jsou pak odváděny příslušnému správci daně, finančnímu úřadu nebo celnímu úřadu. Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že mezi tyto daně patří daň z přidané hodnoty, spotřební daň, poplatky z biopaliv a tzv. ekologické daně. Tyto daně se tvoří přírůžkou k dohodnuté ceně poskytnutého plnění, která tvoří daňový základ.

Pokud se týká daně z přidané hodnoty, je pro ni charakteristické, že:

- se jedná o všeobecnou daňovou povinnost, tzn. vztahuje se na většinu podnikatelských plnění v rámci tzv. ekonomických činností (s výjimkou zákonem osvobozených plnění, popř. plnění, která podle zákona nejsou zdanitelnými plněními) poskytnutých v tuzemsku bez ohledu na právní formu podnikání jejich poskytovatele – plátce daně, podléhá jí i pořízení zboží z jiného členského státu EU nebo dovoz zahraničního zboží;
- tato daňová přírůžka se povinně uplatňuje ke dni označenému zákonem jako „den uskutečnění zdanitelného plnění“, tj. většinou ke dni prodeje zboží nebo poskytnutí služeb úplatně či bezúplatně, nebo ke dni přijetí úplaty, a to ke dni, který nastane dříve, popř. k jiným dnům vymezeným zákonem; podkladem je daňový doklad, který musí plátce daně vystavit do 15 dnů od tohoto okamžiku a jehož povinné náležitosti vymezuje zákon. Ten rovněž stanovuje zvláštní režimy přiznání a odvádění daně u vybraných zdanitelných plnění a vymezuje plnění osvobozená od daně;
- zákon o dani z přidané hodnoty uplatňuje první sníženou sazbu daně (v současné době ve výši 15%) u vybraných druhů zboží a služeb, nebo druhou sníženou sazbu (ve výši 10 %) u vybraných druhů zboží a základní sazbu daně (v současné době ve výši 21%) pro ostatní zdanitelná plnění. Základem daně je vše, co plátce obdržel jako úplatu nebo má obdržet za uskutečněné zdanitelné plnění;
- daní se zatěžuje u plátce, tj. u podnikatele poskytujícího zdanitelná plnění (osoby povinné k dani), registrovaného u příslušného správce, pouze nově vytvořená hodnota, tj. ta část hodnoty, kterou k výrobku nebo službě sám přidal, to je zřetelné zejména u jednotlivých stupňů hospodářského koloběhu výrobků nebo jiných plnění, od prvovýroby až ke konečnému spotřebiteli;
- plátce daně musí vést na základě daňových dokladů průkaznou evidenci jak o DPH na výstupu, tj. daňové povinnosti ze svých poskytnutých zdanitelných plnění (dodávek výrobků či služeb), tak o DPH na vstupu, tj. nároku na odpočet z přijatých zdanitelných plnění od svých dodavatelů, jiných plátců daně;
- zdaňovacím obdobím je podle výše obrátu dosaženého plátcem měsíc, resp. kalendářní čtvrtletí a za toto období musí plátce vůči správci daně plnit své zákonné výkazní povinnosti;
- plátcem daně se povinně stává fyzická nebo právnická osoba povinná k dani, která má sídlo, místo podnikání nebo provozovnu v tuzemsku a jejíž zákonem definovaný obrat přesáhne za nejbližších 12 předcházejících po sobě jdoucích kalendářních měsíců částku 2 000 000 Kč.

Daň z přidané hodnoty

Spotřební daně jsou podobně jako DPH tvořeny přírůžkou k ceně, avšak pouze u zákonem vymezené skupiny výrobků. Tuto daň odvádí prodejce jako plátce

Spotřební daně

IAS 19 – Zaměstnanecké požitky

(IFRIC 14 – IAS 19 – Limit aktiv z definovaných benefitů, požadavky minimálního financování a jejich vzájemné působení)

Působnost Předmětem úpravy tohoto standardu je účtování a vykazování veškerých forem plnění poskytovaných podnikem zaměstnancům za jejich práci. Jedná se zejména o mzdové prostředky, příspěvky na sociální zabezpečení, nejrůznější formy placené volno a dovolené, placenou nemocenskou, bonusy a podíly na zisku, nepeněžní plnění (např. zdravotní péče, ubytování, služební vozidla, slevy na zboží či služby apod.), odměny vázané na vlastní kapitál (např. odměny v podobě akcií, opcí či plateb odvozených od budoucí tržní hodnoty akcií), plnění při předčasném ukončení pracovního poměru a dále požitky po skončení pracovního poměru, jako je např. penze, životní pojištění a zdravotní péče.

Okamžik účtování Základním pravidlem při účtování těchto požitků je požadavek, aby podnik účtoval o závazku v okamžiku, kdy zaměstnanec provedl práce zakládající nárok na výplatu zaměstnaneckých požitků v budoucnosti.

Do nákladů jsou tyto položky zahrnovány v okamžiku, kdy podnik spotřebovává ekonomický užitek plynoucí z prací vykonaných zaměstnancem v návaznosti na příslibené zaměstnanecké požitky. Znamená to tedy, že zahrnování hodnoty zaměstnaneckých požitků do nákladů nijak nezávisí na tom, kdy jsou tyto požitky skutečně vypláceny nebo kdy jsou prováděny příspěvky či vklady do příslušných fondů.

Požítka po skončení pracovního poměru Ve vztahu k požitkům po skončení pracovního poměru (tedy zaměstnanecké požitky vyplácené po skončení pracovního poměru, mimo odměny vázané na vlastní kapitál nebo plnění při předčasném ukončení pracovního poměru) rozlišuje standard plány definovaných příspěvků a plány definovaných požitků. V rámci plánů definovaných příspěvků zaměstnavatel poskytuje pevně stanovené příspěvky jinému subjektu (fondu), přičemž nepřebírá žádný právní ani mimosmluvní závazek platit další příspěvky v případě, že tento subjekt (fond) nebude disponovat dostatečnými aktivy, kterými by mohl uspokojit veškeré nároky vyplývající ze zaměstnaneckých požitků. Zaměstnavatel tedy v případě těchto plánů nepřebírá ani investiční riziko (tj. riziko, že aktiva, do kterých byly prostředky investovány, nebudou stačit na pokrytí nároků vyplývajících ze zaměstnaneckých požitků), ani kalkulační riziko (tj. riziko, že požitky budou menší, než se původně očekávalo). Za plány definovaných požitků se pak považují všechny ostatní plány požitků po skončení pracovního poměru, které nesplňují definici plánu definovaných příspěvků. V těchto případech je povinností podniku poskytovat stávajícím i bývalým zaměstnancům dohodnuté požitky, přičemž investiční riziko i kalkulační riziko zůstává na straně zaměstnavatele (zaměstnavatel je vázán povinností poskytnout další prostředky v případě, že by v důsledku investičního nebo kalkulačního rizika neměl být naplněn nárok na poskytnutí zaměstnaneckých požitků ve sjednaném rozsahu).

V podmínkách České republiky jsou ve vztahu k požitkům po skončení pracovního poměru využívány pouze plány definovaných příspěvků (státní plány a penzijní fondy).

Hlavní změny platné ve vztahu k účetním obdobím začínajícím 1. 1. 2019 a později:

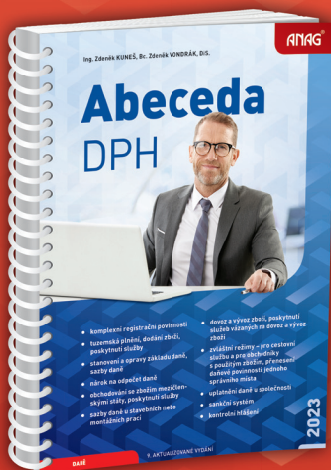
- pokud dojde ke změně, krácení nebo vypořádání plánu, je nyní povinnost stanovit náklady na službu za běžné období a čistý úrok za období po přecenění s využitím předpokladů platných pro přecenění jako takové.

Tabulka č. 1: Základní údaje o leasingové smlouvě č. 1

Převzetí aktiva nájemcem	1. 10. 2019	Nominále leasingových plateb	1 080 000
PC práva užití aktiva bez VNP (02x/47x)	975 000	Platba měsíčního nájemného	25 000
VNP – ostatní vstupní poplatky (02x/47x)	5 000	Počet plateb nájemného	36
Nájemné hrazené předem (47x/22x)	175 000	Odložená kupní cena	0
Platba VNP na začátku LS (47x/22x)	5 000	Splatnost nájemného (na začátku měsíce 1, na konci měsíce 0)	1
Půjčka (zůstatek na 47x na počátku smlouvy)	800 000	Zahájení splátek	1. 10. 2019
		Vypočtená úroková míra	8,28 % p.a.

Tabulka č. 2: Výpočet implicitní úrokové míry pro účely vyčíslení splátky jistiny a úrokové platby obsažené v jednotlivých leasingových splátkách

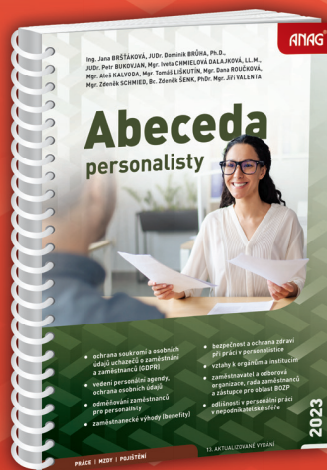
ČÍSLO SPLÁTKY	OBDOBÍ	JISTINA (ZÁVAZEK)	ÚROK	SPLÁTKA JISTINY (ÚMOR)	ÚROKY ZA OBDOBÍ
PS	2019/10	800 000,00	–	–	
1	2019/10	775 000,00	5 347,40	25 000,00	
2	2019/11	755 347,40	5 211,80	19 652,60	
3	2019/12	735 559,19	5 075,26	19 788,20	15 634,45
4	2020/01	715 634,45	4 937,78	19 924,74	
5	2020/02	695 572,23	4 799,35	20 062,22	
6	2020/03	675 371,59	4 659,97	20 200,65	
7	2020/04	655 031,56	4 519,63	20 340,03	
8	2020/05	634 551,19	4 378,32	20 480,37	
9	2020/06	613 929,51	4 236,03	20 621,68	
10	2020/07	593 165,54	4 092,76	20 763,97	
11	2020/08	572 258,30	3 948,51	20 907,24	
12	2020/09	551 206,80	3 803,25	21 051,49	
13	2020/10	530 010,06	3 657,00	21 196,75	
14	2020/11	508 667,05	3 509,73	21 343,00	
15	2020/12	487 176,79	3 361,45	21 490,27	49 903,79
16	2021/01	465 538,24	3 212,15	21 638,55	
17	2021/02	443 750,39	3 061,82	21 787,85	
18	2021/03	421 812,21	2 910,45	21 938,18	
19	2021/04	399 722,66	2 758,03	22 089,55	
20	2021/05	377 480,69	2 604,57	22 241,97	
21	2021/06	355 085,26	2 450,04	22 395,43	
22	2021/07	332 535,30	2 294,45	22 549,96	
23	2021/08	309 829,75	2 137,78	22 705,55	
24	2021/09	286 967,53	1 980,04	22 862,22	
25	2021/10	263 947,57	1 821,20	23 019,96	
26	2021/11	240 768,77	1 661,27	23 178,80	
27	2021/12	217 430,04	1 500,24	23 338,73	28 392,04
28	2022/01	193 930,28	1 338,09	23 499,76	

Abeceda DPH 2023

cena: 859 Kč
424 stran, únor 2023

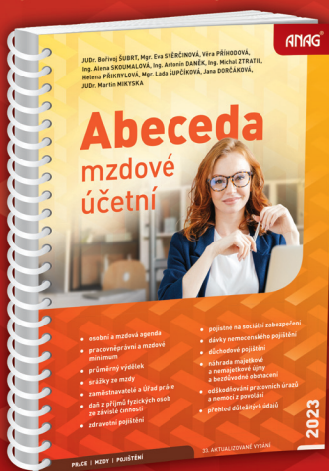
5587

Abeceda personalisty 2023

cena: cca 690 Kč
cca 560 stran, únor 2023

5574

Abeceda mzdové účetní 2023

cena: 839 Kč
720 stran, leden 2023

5588

Celý sortiment již vydaných knih nakladatelství ANAG najdete u všech dobrých knihkupců a rovněž na www.anag.cz.

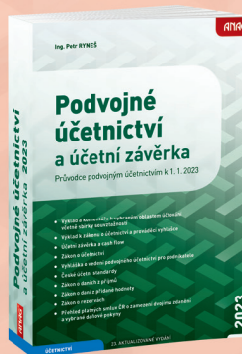
**MĚSÍČNÍK
MZDOVÁ ÚČETNÍ**

**EDICE
DANĚ**

**DVOUMĚSÍČNÍK
PRAKTICKÁ PERSONALISTIKA**

**EDICE
ÚČETNICTVÍ**

**MĚSÍČNÍK
ÚČETNÍ A DANĚ**

**EDICE
ÚČETNICTVÍ**

